

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОПП «Менеджмент»

УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ АПК

Спеціальність: 073 «Менеджмент»
Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»

Освітньо-професійний ступінь:	Фаховий молодший бакалавр		
Статус дисципліни відповідно до навчального плану	Вибіркова освітня компонента освітньо-професійної програми «Менеджмент»		
Мова викладання:	українська		
Курс, семестр	Четвертий курс 7 семестр		
Семестровий контроль	залік		
Обсяг дисципліни: кредити ЄКТС/ кількість годин	Обсяг дисципліни 3 кредити/90 годин		
Аудиторні заняття, годин:	Всього	Лекції	Практичні
денна форма:	30	20	10
заочна форма:	-	-	-
Самостійна робота, годин:	Денна форма – 60		Заочна форма –
Мета курсу	формування у здобувачів цілісної системи знань про теоретичні засади, закономірності та специфіку управління аграрними підприємствами різних організаційно-правових форм, розвиток практичних навичок прийняття управлінських рішень та проведення економічних розрахунків в умовах ринкового середовища агропромислового комплексу		
Завдання курсу	– вивчення специфічних особливостей сільського господарства та їх впливу на систему управління підприємствами АПК; – засвоєння нормативно-правових основ створення, легалізації та функціонування аграрних підприємств; – оволодіння методикою розрахунку початкового капіталу, оцінки фінансових, земельних та трудових ресурсів підприємства; – формування навичок планування, аналізу, контролю витрат і калькулювання собівартості аграрної продукції; – вивчення методів оцінки економічної результативності, прибутковості та рентабельності підприємств АПК; – опанування інструментів ризик-менеджменту, страхування та захисту комерційної таємниці агробізнесу; – засвоєння правил оформлення управлінської, комерційної та внутрішньої документації бізнесу.		
має знати	– сутність, структуру та особливості бізнес-середовища функціонування підприємств АПК; – нормативно-правові основи створення та легалізації аграрних підприємств різних організаційно-правових форм; – склад, структуру та показники використання ресурсного потенціалу підприємств АПК (земельних, трудових, матеріально-технічних та фінансових ресурсів); – класифікацію витрат, особливості формування собівартості аграрної продукції та методи калькулювання; – показники фінансово-економічної результативності, рентабельності та прибутковості агробізнесу; – джерела фінансування, види господарських ризиків в АПК та шляхи їх мінімізації.		

має вміти	— аналізувати внутрішнє та зовнішнє середовище підприємства АПК з урахуванням регіональної специфіки; — розраховувати та аналізувати показники ефективності використання земельного фонду та трудових ресурсів; — визначати витрати на виробництво, розраховувати собівартість продукції рослинництва та тваринництва; — проводити економічні розрахунки прибутковості, рентабельності та фінансового стану агрофірми; — заповнювати та оформляти базові управлінські та комерційні документи аграрного підприємства; — розробляти прості практичні рекомендації та заходи з мінімізації виробничих і комерційних ризиків в АПК
Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти	Оцінювання навчальних досягнень здійснюється за 100-бальною рейтинговою системою. На поточну, самостійну, індивідуальну роботу та модульний контроль протягом семестру припадає максимум 80 балів. Підсумковий семестровий залік становить максимум 20 балів. 1. Робота на практичних заняттях (максимум 24 бали): 2. Виконання самостійної роботи (максимум 16 балів): 3. Індивідуальне навчально-дослідне завдання (максимум 20 балів): 4. Модульна контрольна робота (максимум 20 балів): 5. Залік (максимум 20 балів): 6. Додаткові та заохочувальні бали можуть нараховуватися за рішенням циклової комісії або викладача за участь у наукових заходах, підготовку публікацій, виконання завдань підвищеної складності, додаткових проєктів та систематичну якісну навчальну роботу. Заохочувальні бали додаються до результатів поточного контролю; загальна сума обов'язкових і додаткових балів до підсумкового контролю не може перевищувати 89 балів. Оцінка «А» (90–100 балів) не може бути отримана лише за рахунок бонусних балів.
Зміст навчальної дисципліни:	Тема 1. Місце і роль сільського господарства в економіці держави та формуванні ринкового середовища Сільське господарство як основа продовольчої безпеки та агропромислового комплексу (АПК) держави. Специфіка та особливості функціонування сільського господарства: залежність від природно-кліматичних факторів, незбігання робочого періоду з періодом виробництва, використання землі як основного засобу виробництва. Особливості ринкового середовища в АПК. Державна підтримка аграрного сектора. Тема 2. Господарський комплекс України Сутність та структура господарського комплексу України. Складові частини та сфери АПК. Виробнича та соціальна інфраструктура аграрного сектора. Фактори формування та розвитку господарського комплексу. Міжгалузеві зв'язки в АПК. Тема 3. Теорії підприємств і основи підприємництва Розвиток теорій підприємництва. Сутність, ознаки та основні функції підприємницької діяльності в АПК. Правові засади функціонування підприємництва в Україні. Принципи організації підприємницької діяльності. Соціальна відповідальність агробізнесу. Тема 4. Види підприємств, їх організаційно-правові форми Класифікація підприємств за різними ознаками. Порівняльна характеристика організаційно-правових форм аграрного бізнесу в Україні (фермерські господарства, приватні підприємства, господарські товариства, кооперативи). Об'єднання підприємств в АПК та інтеграційні структури (агрохолдинги, кластери). Внутрішнє та зовнішнє середовище підприємства. Тема 5. Витрати на виробництво та реалізацію продукції Економічна сутність витрат підприємства. Класифікація витрат на виробництво та реалізацію продукції. Поняття собівартості продукції та її види (технологічна, виробнича, повна). Особливості формування та визначення собівартості продукції в різних галузях АПК (рослинництво, тваринництво). Методи розподілу непрямих витрат та калькулювання собівартості товарів і послуг. Тема 6. Економічна результативність та ефективність діяльності аграрних підприємств Доходи та прибуток аграрного підприємства: джерела формування, порядок розподілу та використання. Система показників економічної ефективності виробництва. Рентабельність виробництва та показники, що її характеризують. Оцінка фінансово-економічного стану підприємства. Шляхи та резерви підвищення ефективності діяльності підприємств АПК.

	Тема 7. Земельні ресурси та ефективність їх використання Земля як специфічний і головний засіб виробництва в сільському господарстві, її особливості. Земельний фонд України, його структура та використання. Державний земельний кадастр. Економічна та грошова оцінка землі. Оренда землі. Сутність та основні етапи земельної реформи в Україні. Тема 8. Трудові ресурси та продуктивність праці в сільському господарстві Поняття трудових ресурсів, персоналу та кадрів аграрного підприємства. Класифікація, структура та рух персоналу. Продуктивність праці: сутність, показники (виробіток, трудомісткість) та методи визначення. Мотивація праці. Форми та системи оплати праці в сільському господарстві. Державна політика регулювання оплати праці. Тема 9. Капітал і виробничі фонди підприємства Сутність та види капіталу підприємства (власний, позиковий, статутний). Виробничі фонди підприємства: склад, структура та класифікація. Основні фонди: оцінка вартості, зношення (фізичне та моральне), амортизація (методи нарахування), показники використання (фондовіддача, фондомісткість). Оборотні фонди: склад, структура, нормування та показники ефективності використання. Шляхи поліпшення використання фондів. Нематеріальні ресурси. Тема 10. Матеріально-технологічна база аграрних підприємств Матеріально-технологічна база (МТБ) як матеріальна основа виробничих сил в АПК. Склад та структура МТБ. Енергетичні ресурси сільського господарства. Рівень механізації, електрифікації та хімізації виробництва. Машинно-тракторний та комбайновий парки: показники наявності, руху та ефективності їх використання. Транспортні засоби аграрного підприємства.
Інформаційне забезпечення	Основна література - Мазур К. В., Кубай О. Г. Менеджмент аграрного підприємства : навч. посіб. Вінниця : ТВОРИ, 2020. 284 с. URL: http://repository.vsau.org/getfile.php/25373.pdf - Чикуркова А. Аграрний менеджмент : навч. посіб. для здобувачів вищої освіти ОПП «Менеджмент» другого (магістер.) рівня освіти спец. 073 «Менеджмент». Кам'янець-Подільський : ЗВО «ПДУ», 2022. 203 с. URL: https://surl.lu/hnwxhz - Економіка аграрного виробництва та менеджмент : курс лекцій / уклад. Т. Г. Олійник. Миколаїв : МНАУ, 2025. 102 с. URL: https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/21215/1/eavm-208-bak-lekc-2025.pdf - Дем'яненко С. І. Аграрний менеджмент : підручник. Київ : КНЕУ, 2018. 520 с. - Економіка аграрного підприємства : електрон. посіб. Київ : Наук.-метод. центр вищої та фахової передвищої освіти, 2020. URL: https://surl.lu/rmxcprk. Допоміжна література: - Калачевська Л. Інноваційні моделі бізнес-менеджменту в агросекторі: адаптація до викликів глобальних ринків. Економіка та суспільство. 2024. № 68. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-68-11. - Лупенко Ю. О., Андрос С. В. Система кредитних гарантій як інструмент збільшення фінансування малих і середніх аграрних підприємств. Економіка АПК. 2021. № 3. С. 6. DOI: https://doi.org/10.32317/2221-1055.202103006. - Ярема Л. В., Загора О. І., Герчанівська С. В. Менеджмент у сфері регіонального агробізнесу. Ефективна економіка. 2022. № 2. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=10008 (дата звернення: 23.01.2026). DOI: 10.32702/2307-2105-2022.2.71. Електронні ресурси - Міністерство аграрної політики та продовольства України. Офіційний вебпортал. Інформація про державні програми підтримки, законодавчі ініціативи та стратегію розвитку АПК. URL: https://minagro.gov.ua - Держгеокадастр (Державна служба України з питань геодезії, картографії та кадастру). Публічна кадастрова карта, інформація про земельні відносини та ринок землі. URL: https://land.gov.ua - АПК-Інформ. Інформаційно-аналітичне агентство. Спеціалізується на ринках зернових, олійних культур, агрологістиці та експорті. Містить моніторинг цін. URL: https://www.apk-inform.com - AgroPortal.ua. Онлайнове видання про аграрний бізнес. Публікує успішні кейси фермерства, інтерв'ю з топ-менеджерами, інформацію про стартапи та інновації. URL: https://agroportal.ua - Kurkul.com. Сайт для фермерів. Містить практичні поради щодо менеджменту фермерського господарства, технологій вирощування та юридичних аспектів. URL: https://kurkul.com

	6. Prozorro.Продажі. Розділ «Земля». Актуальна інформація про земельні аукціони, оренду та продаж земель сільськогосподарського призначення. URL: https://prozorro.sale 7. AgroMarket. Електронні дошки оголошень та ціновий моніторинг на с/г продукцію (зерно, добрива, техніка). URL: https://agromarket.ua	
Матеріально-технічне забезпечення	Для успішного навчання здобувачі використовують мультимедійні аудиторії та комп'ютерні класи з доступом до мережі Інтернет (Wi-Fi). Навчальний процес підтримується програмним забезпеченням MS Office, системами дистанційного навчання Google Classroom та сервісами відеозв'язку Zoom / Meet. Інформаційне забезпечення включає навчально-методичний комплекс дисципліни, бібліотечні фонди коледжу та електронні бази даних	
Інформація про науково-педагогічного працівника (з фото)		Мірошніченко Олексій Володимирович к.е.н., доц., викладач вищої категорії e-mail: menedzmentuk@gmail.com моб. тел. (Viber/Telegram): (067)-744-59-57